Pappus

Plants and Play Promoting Universal Skills

Národní adaptační plán (NAP)

Souhrn hlavních výstupů úvodního šetření a terénního výzkumu s příklady dobré praxe

(Česká republika)

Detaily dokumentu:	
Reference	**Plants and Play Promoting Universal Skills**
Aktivita IO1	IO1 – Národní adaptační plány
Autoři	**Julie Wittmannová, Iva Klimešová**
Specifikace	Report Česká republika
Datum	30.11.2020

Funded by the Erasmus+ programme of the European Union

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

Obsah

Cíl národního adaptačního plánu 3

Souhrn hlavních výstupů Česká republika 4

Příklady dobré praxe 6

1. Příklad dobré praxe “Pěstitel zeleniny” (Rakousko) 7

2. Příklad dobré praxe “Přírodní filozof” (ČR) 8

3. Příklad dobré praxe “Všestraná agronomka” (Maďarsko) 9

4. Příklad dobré praxe “Autor” (Polsko) 10

5. Příklad dobré praxe “Inovativní průvodce” (Slovensko).....11

6. Příklad dobré praxe “Přírodovědec s vizemi” (Anglie).....12

Cíl národního adaptačního plánu

Projekt Pappus prostřednictvím rostlin a herních činností prozkoumá a spojí inovativní přístupy pro rozvoj dovedností a nadšení pro přírodní svět, zahradnictví a botaniku jak ve školní praxi, tak v prostředí neformálního učení dětí a mládeže. Tento cíl bude naplněn pomocí dvou hlavních projektových výstupů: a) sady edukačních nástrojů, metodických materiálů a b) školení zájemců o danou problematiku. Základem a prvním krokem k vývoji těchto výstupů je vytvoření tohoto národního adaptačního plánu.

Metodologie

Zde prezentujeme Národní adaptační plan, který vychází z informací získaných terénním průzkumem a studiem dokumentů a situace v České republice a ostatních partnerských zemích.
Hlavním partnerem projektu Pappus je Univerzita v Gloucestershire z Velké Británie a spolupracuje s partnerskými institucemi z Rakouska, České republiky, Maďarska, Polska a Slovenska. V tomto dokumentu prezentujeme náš národní adaptační plán, který byl vytvořen na základě průzkumu situace a trhu, a to pomocí informací získaných z průzkumu materiálů I terénního výzkumu praxe:

- Úvodní průzkum si kladl za cíl vytvořit přehledný materiál pro porozumění národnímu vzdělávacímu rámci, specifikaci cílových skupin projektu, pro vytvoření podmínek prevence případných selhání a schopnost čelit projektovým překážkám a řešit projektové výzvy na národní úrovni.
- Na základě úvodního šetření byl vytvořen plán terénního průzkumu. Bylo provedeno 10 rozhovorů s dotazovanými pomocí polostrukturovaného rozhovoru či se pracovalo s tématem pomocí fokusních skupin. Cílem bylo získat informace o názoru vybraného dotazovaného na záměry projektu.
- Nakonec byl vytvořen národní adaptační plán, který specifikuje strategii k dosažení cílů projektu a umožní diskusi s příslušnými zúčastněnými stranami při různých propagačních aktivitách projektu.

Souhrn hlavních výstupů Česká republika

Klíčová zjištění z průzkumu problematiky v ČR

Z výsledků našich šetření vyplývá, že je vhodné se zaměřit na školní praxi a rozvíjet kompetence specifikované ve školních osnovách a RVP pro základní školy (první a druhý stupeň ZŠ). Jedná se o rozvoj kompetencí žáků 1. a 2. stupně ZŠ. Inovativní přístup projektu PAPPUS prostřednictvím rostlin a hry ve venkovním prostředí pomohou ve školní praxi rozvíjet kompetence, dovednosti a nadšení pro přírodní svět, zahradnictví a botaniku, taktéž o environmentální výchovu a ochranu přírody. Rozvoj kompetencí dětí je možný prostřednictvím vzdělávání jejich pedagogů vytvořeným školením PAPPUS projektu (cílová skupina: pedagog prvního a druhého stupně ZŠ; volnočasový pedagog /školní družina, odpolední aktivity, zájmové organizace/. Prostor v projektu bude věnován i rodičům dětí a to pomocí informací on-line na stránkách projektu.

Pokud jde o institucionální rámce, je v České republice hlavním orgánem odpovědným za vzdělávání Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). V rámci projektu budeme spolupracovat s formálním vzdělávacím sektorem: Základní školy a výuka na 1. a 2. stupni ZŠ a mimoškolní péče ve školních družinách pro děti a mládež ve věku 6-15 let. Oslovíme také neformální sektor (vzdělávací organizace, spolky): Organizace a sdružení zabývající se dětskou hrou, přírodou, inovativními přístupy k učení. Dalšími spolupracujícími ministerstvy pak mohou být Ministerstvo životního prostředí České republiky, Ministerstvo zemědělství ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

V projektu PaPPUS se zaměřujeme na **cílové skupiny** učitelů primárního vzdělávání (učitelé 1. až 5. třídy) a učitelů biologie nebo přírodních věd 6. až 9. ročníku), kteří pracují s dětmi ve věku (6) 10 až 15 let. Vedle těchto učitelů budeme spolupracovat s pedagogy volného času, biology a ekology zabývajícími se vzděláváním.

Hlavními příjemci projektu PaPPUS jsou žáci ve věku od 10 do 15 let (třídy 6-9). Ale ve vztahu k příjemcům z projektu CAPS (http://www.playfriendlyschools.eu/) bychom se rádi zabývali také dětmi v 1. až 5. ročníku základní školy (ve věku 6-10 let). Jednou z výhod je, že učitelé v primárním vzdělávání mají volnější strukturu školního času a realizaci učení / hraní venku. Tyto mladší děti jsou také hlavními uživateli školních družin a my chceme cílit i na pedagogy pracující zde.

Naše **„taháky“,** kterými chceme motivovat a přesvědčovat naše cílové skupiny a příjemce, jsou (několik příkladů): internetové stránky Učíme se venku (www.ucimesevenku.cz); projekty s environmentální tematikou jako "Ukliďme Česko“, „Zasaď svůj strom“; typicky české aktivity jako sbírání hub, zahrádkaření apod.

Jedna zajímavá aplikace je „BioLog“: Aplikace umožňuje uživatelům lokalizovat a popsat pozorování druhů přímo v terénu, přidat fotografii a uložit vše na mobilním zařízení. Poté lze „příběh“ zaslat do databáze výskytu druhů spravované Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR nebo exportovat pro vlastní potřebu.

Zde uvádíme několik klíčových sdělení, která jsme shromáždili: „Výsledky výzkumu podporují efektivitu učení venku“; „Být venku je zdravé“; „Učení venku je zábava, dobrodružství a cool“; „Učení venku pomáhá rychleji se soustředit a shromažďovat znalosti“; „Péče o přírodu a záchrana světa je sexy“;

Odborníci v ČR se shodují **na výhodách výuky a učení v přírodě**. Existuje mnoho výzkumů z oblasti činností v přírodě s rostlinami nebo zvířaty. Dochází k „návratu k přírodě“ a výrazně se zvyšují požadavky na ochranu životního prostředí. V naší podrobné zprávě naleznete množství odkazů a zdrojů. **Pro podrobnější informace kontaktujte pracovníky projektu.**

Klíčová zjištění terénního výzkumu

Náš terénní výzkum je založen na poznatcích z předchozího teoretického průzkumu. V souladu s dohodnutou metodikou jsme použili polostrukturované rozhovory (a jednu fokusní skupinu) s 11 účastníky. Naše vyšetřování je omezeno na náš region ve školním a nevládním sektoru, ale je celonárodně spojeno s přední platformou pro venkovní výuku „UČÍME SE VENKU“ www.ucimesevenku.cz

Výběr respondentů proběhl s velkým důrazem na vybrané oblasti implementace PAPPUS. Vybrali jsme naše účastníky ze školního prostředí (2 ředitelé školy; učitel primárního vzdělávání; učitel biologie na 2. stupni ZŠ, učitel na 2. stupni ZŠ s funkcí koordinátor životního prostředí a pedagog odpoledního školního klubu), a sektoru nevládních organizací (vedoucí organizace a platformy pro venkovní vzdělávání; ředitel ZOO, ředitel ekologické organizace Sluňákov, terapeutka P-centra) a 3 studentky bakalářského studijního oboru na Univerzitě Palackého v Olomouci.

Nejdůležitější informace z rozhovorů jsou shrnuty níže:

Podněty a hlavní informace, které jsme shromáždili, jsou stejně rozmanité jako samotní dotazovaní. Mladší účastníci například ocení kombinaci zážitků z přírody a technologií (např. fotografování a filmy v přírodě, používání mobilních aplikací k přípravě příběhů atd.). Učitelé mají obvykle na paměti své učební osnovy a zvažují, jak nejlépe začlenit zážitek z přírody. Zde citujeme příklad, který nás zvláště oslovil a velmi dobře zapadá do cílů projektu Pappus: „Chceme, aby co nejvíce učitelů vedlo děti v jejich každodenních lekcích k vytvoření společnosti přátelské k přírodě a co nejvíce rodičů, aby znovu objevili kouzlo her v přírodě a trávili více času se svými dětmi venku. “

Podněty a informace motivující děti a mládež: Někteří respondenti zdůraznili, že děti nepotřebují motivaci, protože stačí jít ven a dát jim prostor. Jiní zdůrazňovali fyzický aspekt a přímý zážitek z přírody: „Musí to být fyzické - pobyt venku (zima, teplo, déšť). To je nejdůležitější věc. Nezáleží na tom, co jim řeknete, ale jsou v přírodě bez počítače. Je nutné přimět děti, aby spolu mluvily, přemýšlely a dělaly chyby. Je to proces dobrodružství. “

Osvědčené postupy popsané respondenty: náš průzkum v České republice ukázal již existující platformy a organizace zabývající se tématem venkovního učení / výuky. Tyto aktivity, často spojené s environmentálními tématy, zážitkovou pedagogikou a badatelsky orientovanou výukou jsou respondentům známy. Důležitou rolí našeho projektu PAPPUS je přinést nový pohled a rozšířit téma.

Když jsme se zeptali na **obsah podpůrných materiálů (Toolkit)**, který by pomohl práci respondentů, ti by rádi obdrželi konkrétní praktické informace: Počínaje organizačními informacemi („Jak plánuji učení venku?“); odpověďmi na to, jak by mohly být aktivity spojeny s učebními osnovami a řešení otázek bezpečnosti při pobytu venku („Co by měl mít odpolední vedoucí na paměti při provádění outdoorových aktivit?“). Požádali také o tipy, metodiku, didaktiku a materiály pro předměty spojené s rostlinami a hrou. Většina respondentů by chtěla získat online informace o kurzech a nabídkách vzdělávání v dané problematice a požádat o profesionální kontrolu kvality navrhovaných aktivit.

Naši dotazovaní se zajímají o **vzdělávací kurz Pappus** a navrhují různé varianty forem vzdělávání. Na školní úrovni by například upřednostňovali kombinaci online učení a přímé výuky venku. Dotazovaní jsou ochotni absolvovat víkendový kurz i online výuku.

Jsme rádi, že jsme mohli vzbudit zájem o projekt Pappus již během průzkumu obdrželi pozitivní zpětnou vazbu.

Pro podrobnější informace kontaktujte pracovníky projektu.

Příklady dobré praxe

V rámci projektu Pappus provedli partneři z Rakouska, České republiky, Maďarska, Polska, Slovenska a Velké Británie **v průběhu terénního výzkumu více než 60 rozhovorů**. Ty byly organizovány osobně, telefonem nebo jinými komunikačními nástroji. V některých zemích byly organizovány fokusní skupiny s několika účastníky.

Výše uvedená **klíčová zjištění pro jednotlivé země jsme již shrnuli**, abychom vám poskytli rychlý přehled. Chcete-li si se dozvědět více, přečtěte si plné verze zpráv jednotlivých partnerů. Aby byly cíle projektu Pappus konkrétnější a abychom s vámi mohli sdílet, jak na ně respondenti reagovali, **uvádíme** na následujících stránkách **jednotlivé případy** vybraných **respondentů**. Rádi bychom zdůraznili, že výběr uživatelských případů byl proveden subjektivně a příslušné příklady nejsou reprezentativní pro celou zemi.

Navzdory všem rozdílům, které mohou v zúčastněných zemích existovat, studie ukázaly, že **učitelé ve všech zemích jsou velmi zaneprázdněni dodržováním příslušných osnov** - zejména na druhém stupni ZŠ - a je proto obtížné věnovat se novým projektům. Pokud jde o obsah, téměř všichni učitelé se shodli na tom, že je žádoucí kombinace přírody a učení, aby žáci (stejně jako učitelé) trávili více času venku a že studium rostlin obecně je velmi cenné pro prožívání a šíření znalostí v mnoha předmětech. Je však třeba připustit, že učitelé na veřejných školách mají mnohem menší svobodu než v některých alternativních školních formách, např. Waldorfské školy, kde je učení v přírodě a v přírodě již pevnou součástí učebních osnov. Byla uvedena řada příkladů, které ukazují, že i na veřejných školách dochází k procesu přehodnocení a dochází k postupnému pokusu o větší svobodu učitelů a žáků.

In any case, **we recognized the importance of structuring the project results very well**, preparing all learning materials transparently and designing the training units efficiently to make it as easy as possible for the teachers to participate in the project.

V každém případě **jsme si uvědomili důležitost kvalitní struktury výstupů projektu**, je nutné transparentně připravit všechny výukové materiály a efektivně navrhnout školicí jednotky, aby bylo co nejjednodušší se zúčastnit projektu.

Při výběru **příkladů dobré praxe** jsme záměrně vybrali ty respondenty, kteří nejsou přímo zapojeni do systému veřejných škol, mají tak větší volnost a mohou přinést nové podněty. Příklady by měly sloužit **jako inspirace pro ostatní a motivace** stát se součástí komunity Pappus. Těšíme se na úspěšnou implementaci na mnoha školách v zúčastněných zemích!

1. Příklad dobré praxe “Pěstitel zeleniny” (Rakousko)

Sociodemografická data

- Pohlaví: muž
- Věková skupina: 19 - 35 let
- Profese: Kultivace a pěstování zeleniny
- Další kritéria: Nové způsoby „komunikace s přírodou“

Popis situace

Fabian (pseudonym) dokončil studium na Univerzitě přírodních zdrojů a aplikovaných věd o živé přírodě (University of Natural Resources and Applied Life Sciences) a rozhodl se jít proti klasické kariéře v této oblasti. Mluví o tom, že stavba silnic a stavba domů zabírá tolik půdy, že to narušuje přirozenou přírodní rovnováhu. To má konkrétní účinky na tepelné záření, kvalitu půdy i vody. Dalším problémem, který ho velmi znepokojuje, jsou postřikové látky používané v zemědělství, které přímo vstupují do našich potravinových řetězců a také způsobují velké škody na půdě. Fabian záměrně zvolil jinou cestu: v současné době obhospodařuje ve svém rodném městě velké pole a specializuje se na pěstování zeleniny. Jeho cílem je začít v malém, což znamená, že zatím bude pracovat pouze na poli, které může obdělávat ručně. Fabian věnuje velkou pozornost přirozenému a místnímu cyklu, který začíná vybranými semeny a končí dodávkami do farmářských obchodů v okolí.

Cíl: co je pro mě důležité

Fabian nám říká, že znalost přírody je pro něj důležitá: „Věnujte pozornost svému okolí, protože se vším, o čem víte, zacházíte s větším uznáním a respektem.“ Nedávno pozval děti a učitele místní školy na seminář na téma „Co jím?", aby se podělil o své zkušenosti. Pro Fabiana není důležité přednášet, ale nechat děti, aby si vytvořily vlastní zážitky. Zmiňuje citát, který by mohl pocházet od Gerharda Hüthera: „Pamatujeme si jen asi 5 % věcí, které slyšíme, zbytek učení se odehrává na základě zkušeností.“ Fabian kritizuje fakt, že ve školském systému je kladen příliš velký důraz na formální učení a aktivnímu učení není věnována dostatečná pozornost. Protože skutečné učení může probíhat pouze kombinací rozumu a emocí. Když dělá workshopy pro děti, chce, aby prožily přírodu „zblízka a osobně“: děti si mohou nakrájet mrkev a osahat klíčky a výhonky, aby zeleninu zažily hapticky. Děti zjišťují, co rostliny potřebují k růstu a jak chutnají.

Metody a nástroje k dosažení cíle

- Uznání sebe sama, ostatních a přírody (to spolu úzce souvisí)
- Zajištění toho, aby příroda byla pro děti hmatatelná a prožitelná
- Zajistit, aby byly pocity štěstí hmatatelné prostřednictvím zážitků z přírody, např. prací na poli nebo zahradě, aktivním prožíváním a oceňováním přírody se všemi jejími divy.
- Neučit, ale žít ve spojení s přírodou se všemi jejími okolnostmi a nechat ostatní toto prožívat.
- Nejlepší metodou je být v přírodě, pozorovat ji a učit se zní.

Podněty

- „Jsou moje mrkev zralé? Pojďme se podívat"
- „Co je vlastně v klíčku?“

2. Příklad dobré praxe “Přírodní filozof” (ČR)

Sociodemografická data

- Pohlaví: muž
- Věková skupina: 50+ let
- Profese: Ředitel environmentální organizace
- Další kritéria: Přírodní filozof, nadšenec pro propagaci přírody

Popis situace

Jako městské dítě strávil celé prázdniny se svou babičkou na venkově a nechtěl se vrátit zpět do města. A tady to podle něj všechno začalo. Vystudoval ekologii a získal doktorát ze sociologie a environmentální politické vědy. Pracoval jako ekolog v agrochemické společnosti, poté jako úředník v oddělení životního prostředí, ale to ho nenaplnilo. Začal s environmentální výchovou, ale nechtěl chodit do škol, do jejich tříd. Uprostřed města založil vlastní zahradu. V roce 2007 se mu díky jeho nadšení podařilo vybudovat unikátní Centrum ekologických aktivit „Sluňákov“. Toto centrum provozuje kurzy pro děti i dospělé. Zkušenost je vždy na prvním místě.

Cíl: co je pro mě důležité

He is not primarily concerned with nature, but mainly with man and his experience in connection with nature. "Nothing against the wilderness, but you would rather stop at a chapel or obelisk beautifully integrated into nature. Baroque nature humanizes man. It is a concept of natural philosophy and psychology in the context of nature through experience."

Nejde mu primárně o přírodu, ale hlavně o člověka a jeho zkušenosti v souvislosti s přírodou. „Nic proti divočině, ale raději byste se zastavili u kaple nebo obelisku krásně zasazeného do přírodního prostředí. Barokní příroda člověka humanizuje. Jde o koncept přírodní filozofie a psychologie v kontextu přírody prostřednictvím zkušeností.“

Metody a nástroje k dosažení cíle

- Dětem nechybí biologické vzdělání, ale málokdy chodí ven. Je nutné přiblížit přírodu dětem, aby vnímaly, že je pro ně důležitá, a to jde pouze prostřednictvím zkušeností.
- Musí to být fyzické – pobyt venku (zima, teplo, déšť). To je nejdůležitější věc.
- Nezáleží ani na tom, co jim řeknete, ale na tom, že děti jsou v přírodě bez počítače.
- Je nutné přimět děti, aby spolu mluvily, přemýšlely a dělaly chyby. Je to proces dobrodružství. Pokud je něco špatně, umožněte dítěti porozumět, jak je to správně, ale nechte ho, ať na to přijde samo.

Podněty:

- Hledání dobrodružství, změny a svoboda v přírodě motivuje děti.
- Není třeba říkat, co mají dělat, nechte je nalézt dřevěný prut a ať s ním utíkají.
- Pozvěte děti do přírody a nechte jim co nejvíce svobody. Budou se učit.
- Role učitele je důležitá: Děti musí mít pocit, že se také baví.
- Role rodičů je samozřejmě také důležitá: Měli by být se svými dětmi v přírodě, kdykoli je to možné.

3. Příklad dobré praxe “Všestraná agronomka” (Maďarsko)

Sociodemografická data

- Pohlaví: žena
- Věková skupina: 19–35 let
- Profese: Agronomka
- Další kritéria: vlastník rodinné farmy, učí zahradnictví ve škole

Popis situace

Rosa (pseudonym) a její manžel mají vlastní rodinnou farmu v jižním Maďarsku, kterou provozují podle permakultury (designérský systém pro navrhování trvale udržitelných člověkem vytvořených produkčních systémů a lidských sídel). Ta má tři hlavní principy: chránit člověka, chránit přírodu, chránit mezilidské vztahy. Rosa má jinou historii než většina našich dotazovaných. Řekla, že vyrostla v prostředí, kde sotva měla příležitost si hrát, a stále cítí nevýhody tohoto způsobu dětství. Vychovává své děti ve svobodě a v těsném kontaktu s přírodou.

Rosa vyučuje zahradnictví ve Waldorfské škole v blízkosti jejich farmy. Tvrdí, že 1,5 hodiny na takovou lekci je příliš krátká (to zmínil i druhý učitel zahradnictví). Koneckonců tvrdí, že je snadné najít spoustu zajímavých aktivit.

Cíl: co je pro mě důležité

- **Pozorování** – to je velmi důležité a lze ho provádět téměř kdekoli. Jaké květiny kvetou, jak vypadají, jaké rozdíly můžeme najít na úrovni druhů? Struktura květin atd. Tyto pozorování jsou obvykle vhodnou činností i pro starší žáky a studenty.
- **Tady a teď** – být tam, kde jsme. Vycházíme z virtuálního světa a přicházíme právě v tuto chvíli.
- **„Nadšení učitele** je zásadní věc. To je nejdůležitější věc, která se ve skutečnosti přenáší na žáky a zanechává trvalý dojem. “ - tvrdí.

Metody a nástroje k dosažení cíle

- Děti mají rády procházky. Můžeme kráčet stejnou cestou v každém ročním období a sledovat, jak se kolem nás mění příroda.
- Můžeme činnosti spojit s lidovými zvyky, které souvisejí se sezónními změnami.
- Zajistit, aby byla příroda pro děti hmatatelná a prožitá.
- Nejlepší metodou je být v přírodě, pozorovat ji a učit se z ní.

Podněty:

Rosa již představila **myšlenku deskové hry o vědomém zemědělství** a hledá partnery pro realizaci. Mluvili jsme o možné spolupráci v rámci projektu PaPPUS.

4. Příklad dobré praxe “Autor” (Polsko)

Sociodemografická data

- Pohlaví: muž
- Věková skupina: 50+
- Profese: Autor
- Další kritéria: Dovolte dětem objevit samy sebe prostřednictvím přírody

Popis situace

Interdisciplinarita a do určité míry improvizace – reakce na dění v prostředí a interakce dětí s prostředím. Pokud jde o interdisciplinaritu, bez ohledu na disciplínu a počáteční téma stojí za zmínku vazby mezi různými oblastmi vědy, umění, vnímání – se specifickým důrazem na přírodu.

Autor by chtěl také upozornit na povědomí dětí o tom, jak je ovlivňují okolnosti, za kterých výuka probíhá.

Vedlejším účinkem, ale důležitým, je pozitivní dopad na zdraví – například v důsledku dýchání (za předpokladu, že v oblasti není zvýšená úroveň smogu – ale to je samostatný problém).

Cíl: co je pro mě důležité

Nejdůležitějšími vzdělávacími cíli jsou pro mě posílení pocitu subjektivity a sebeúcty, rozvoj představivosti, sebeuvědomění a samostatného myšlení, pozornost, zdravý emoční vývoj, podpora empatie. K dosažení těchto cílů velmi přispívá hluboký kontakt s přírodou.

Metody a nástroje k dosažení cíle

- Například uspořádáním situací, ve kterých pozorování přírody, různé druhy smyslových zážitků pohnou představivostí, vzbudí emoce, ochotu jednat a tvořit.
- Je důležité ponechat velkou volnost a zároveň nedopustit pocit bezmocnosti – ukázat různé možnosti jednání, které jsou pro současné děti skutečně atraktivní, s přihlédnutím k jejich zkušenostem a potřebám.
- Je důležité si uvědomit všechny zúčastněné strany: že účastníci mají pocit subjektivity a zábavu, a já – že já – mám v mysli význam toho, co děláme, a že příroda je podstatou tohoto vztahu, nejen pozadí nebo rekvizita.

Podněty:

"Podílel jsem se na projektu zaměřeném na senzibilizaci dětí k přírodě objevováním nejbližšího okolí: trávníků, parků, městských stromů, hmyzu atd. První fází bylo hravé procvičování pozornosti, změna priorit vnímání, věnování pozornosti tomu, co je pod nohama a přímo před nosem. Zaznamenávání pozorování jakýmkoli způsobem chcete – hlavně pomocí výkresů a popisů a následným kreativním tvořením – vytváření příběhů, dalších sekvencí. Ať se setkají s jakýmkoli motivem nebo podstatou, chtějí mi říct, jaký je jejich příběh a poselství. Nápady dětí byly velmi důležité, neexistovaly žádné podrobné pokyny k akci, protože projekt měl poměrně otevřenou strukturu a nebyl zaměřen na dosažení konkrétních účinků.“

5. Příklad dobré praxe “Inovativní průvodce” (Slovensko)

Sociodemografická data

- Pohlaví: žena
- Věková skupina: 50+
- Profese: Inovativní průvodkyně
- Další kritéria: pedagog a družinářka v běžné škole

Popis situace

Říkejme naší inovativní vychovatelce ve školní družině „Aneta“ (pseudonym). „Všechno to začalo organizací exkurzí do přírody“ - řekla. „Uspořádala jsem s učitelem biologie v naší škole různé druhy exkurzí a výletů, například*, Listnatý výlet* nebo *Pupenový výlet*.“ Tyto exkurze organizovali v odpoledních hodinách nebo o víkendech. Vzhledem k tomu, že se děti účastnily ve volném čase, byly tyto akce vždy dobrovolné. Jejich cílem bylo představit dětem krásy města a okolí. Poté přišel nápad vytvořit zahrady na školním dvoře, protože mají velký a pěkný školní dvůr. První zahrada, kterou Aneta vytvořila společně s učiteli a dětmi, dostala název „Ostrov míru“. Nyní vytvářejí další zahradu, takzvanou „Zahradu zdraví“. Řekla nám, že zahrady byly realizovány z peněz, které vyhráli z různých projektů a z darů rodičů a dalších lidí. Získali materiál zdarma od místních podnikatelů a rodiče byli také zapojeni do procesu implementace.

Cíl: co je pro mě důležité

Aneta nám řekla, že každá třída má také skalku a musí se o vysazené rostliny starat. Ke zkrášlení zahrady využívají také Den Země, aby provedli potřebnou práci. Tento den se žáci neučí, takže mohou strávit celý den venku.

Zdůraznila, že odhodlání učitele je určující. Pokud děti uvidí, že je učitel nadšený a oddaný tématu, budou také ochotnější se do práce zapojit.

Metody a nástroje k dosažení cíle

- Neměli jsme peníze, ale byli jsme kreativní a zapojili jsme lidi mimo školu.
- Vytvořili své první zahrady ze starých skruží od studny (což byl dar).
- Učitelé a žáci společně vyzdobili skruže mozaikovými dlaždicemi.
- Později navrhli nábytek z palet, kde žáci mohou trávit svůj volný čas nebo také výuku.
- Žáci mají vždy šanci se rozhodnout, zda chtějí spolupracovat s ostatními, nebo jen pozorovat zahradnictví zvenčí. Obvyklá zkušenost je, že dříve nebo později se k práci připojí všichni žáci.

Podněty

Nakonec nám Aneta řekla o plánech do budoucna: „Jeden z rodičů je profesionální zahradník a je velmi kreativní, takže mi pomáhá a podporuje mou práci. Plánujeme také vytvoření studijní cesty. Požádáme každou třídu, aby si vybrala jednu rostlinu, o které se chtěla dozvědět více, a podle jejího rozhodnutí zrealizujeme studijní stezku.“

6. Příklad dobré praxe “Přírodovědec s vizemi” (Anglie)

Sociodemografická data

- Pohlaví: muž
- Věková skupina: 50+
- Profese: ředitel střední školy v důchodu
- Další kritéria: Přírodovědec se specializací na rostliny, který propaguje myšlení “out of the box”.

Popis situace

Náš partner v rozhovoru, říkejme mu „John“ (pseudonym), je přírodovědec se specializací na rostliny a je zodpovědný za záznamy cévnatých rostlin ve svém regionu. Je ředitelem střední školy, nyní v důchodu, s mnohaletými zkušenostmi v oblasti vzdělávání. John považuje aktivitu Pappus za zásadní pro pomoc dětem myslet jinak „out of the box“ a prohlašuje, že současný vzdělávací systém začíná odrážet čínské formativní učení (přísně sekvenční učení). Chybí mu tradiční přístup při budování zkušeností, které mohou inspirovat budoucí zájmy a pozitivnější vztah k učení.

Zde uvádíme příklad, který přinesl jiný dotazovaný, ale který se k tomuto tématu velmi dobře hodí: „Většina dětí řekne, že rostliny jsou důležité z pohledu stromů, CO2 – dobře zavedené ve školní vědě a zakotvené v hlavách dětí. Ale pokud se jich zeptáte, jak tento systém vzniká a jak ho udržujete nebo jaký je zde vztah se zeleninou, kterou dostanete v supermarketu, nerozumí těmto spojením. Nemají vůbec ponětí. Možná teď máte jídlo, které chcete, ale pokud se nestaráte o své přirozené prostředí, nemusí být tak snadné tuto potravu získat anebo tu pro vás v budoucnu nemusí být. Pro školy v městském prostředí by tedy bylo užitečné ukázat, že jejich městské prostředí funguje dobře proto, že širší venkovské prostředí je dostatečně zdravé, aby jim poskytlo to, co potřebují. Pokud tomu vzájemnému propojení porozumí, ocení ho a plně ho ochrání. “

Cíl: co je pro mě důležité

John dále zdůrazňuje, že práce s rostlinami může zintenzivnit zkušenosti uvnitř i vně třídy a považuje je za vynikající. Doporučuje, aby Pappus používal správný jazyk, fráze a popis záměru a výstupů, které upoutají pozornost učitelů.

John dále uvádí, že bychom měli mít na paměti, že implementace daného projektu do školy vytváří další školní pracovní zátěž, která vykompenzuje pobyt dětí venku. Cítí,, že Pappus může spíše fungovat jako mimoškolní.

Metody a nástroje k dosažení cíle

- Denní tvorba nástěnky přírody v každé třídě. Víkendové úkoly pro děti, aby objevily něco, o čem pedagog neví, o co jde, kde to je apod. Lze udělovat speciální ceny za nejzajímavější nálezy. - poté je studentovi udělena speciální cena, která je dobrým motivátorem.
- Zajištění toho, aby byla příroda pro děti hmatatelná a prožitá.

Podněty:

- "Myslet netradičně, jinak” – Out of the box
- "Výzvy a úkoly motivující žáky”